

ТРАНСФОРМАЦІЯ КРИТЕРІЮ «ДОСТОВІРНІСТЬ ІНФОРМАЦІЇ» В СИСТЕМІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

©2018 БЕЗРУЧУК С. Л.

УДК 657: 336.71

Безручук С. Л. Трансформація критерію «достовірність інформації» в системі бухгалтерського обліку

Метою статті є визначення поняття і критеріїв достовірності в системі бухгалтерського обліку. Фальсифікація звітності в сьогоденні умовах становить серйозну загрозу стабільності нинішньої світової системи. Саме тому важливими є визначення підходів до оцінки якості фінансової звітності. Достовірність є однією з найсуперечливіших категорій якості. І до цього часу не встановлено чіткого розуміння достовірності, не визначено критерії її визначення і взаємозв'язку з якістю фінансової звітності. Зазвичай вона означає або об'єктивне відображення реальних процесів, або відсутність помилок. Однак у бухгалтерському обліку термін зазнав трансформації, про що говорить, зокрема, той факт, що в різних країнах дещо відмінні її тлумачення. Якщо для одних достовірною у звітності вважається інформація, що відображена на підставі достовірних документів, то для інших – цього недостатньо, необхідні ще правильна оцінка майна і зобов'язань, інвентаризація, відсутність помилок (як навмисних, так і не навмисних). Недосконалим в цьому плані є і законодавство України у сфері бухгалтерського обліку, яке визначає достовірність як відсутність помилок і перекручень. При цьому категорія «перекручення» взагалі ніде не розглядається.

Ключові слова: достовірність, фінансова звітність, фальсифікація фінансової звітності.

Табл.: 1. **Бібл.:** 11.

Безручук Світлана Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент кафедри обліку та аудиту, Житомирський державний технологічний університет (вул. Чуднівська, 103, Житомир, 10005, Україна)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

УДК 657: 336.71

Безручук С. Л. Трансформація критерію «достовірність інформації» в системі бухгалтерського обліку

Целью статьи является определение понятия и критериев достоверности в системе бухгалтерского учета. Фальсификация отчетности в современных условиях представляет серьезную угрозу стабильности нынешней мировой системы. Именно поэтому важным является определение подходов к оценке качества финансовой отчетности. Достоверность – одна из самых неоднозначных категорий качества. И до этого времени не установлено четкого понимания достоверности, не определены критерии ее определения и взаимосвязи с качеством финансовой отчетности. Обычно она означает или объективное отображение реальных процессов, или отсутствие ошибок. Однако в бухгалтерском учете данный термин трансформировался, о чем говорит, в частности, тот факт, что в разных странах ее толкование различается. Если для одних достоверной в отчетности считается информация, отображенная на основании достоверных документов, то для других этого недостаточно, необходимы еще правильная оценка имущества и обязательств, инвентаризация, отсутствие ошибок (как намеренных, так и не намеренных). Несовершенным в этом плане является и законодательство Украины в сфере бухгалтерского учета, которое определяет достоверность как отсутствие ошибок и перекручиваний. При этом категория «перекручивание» вообще нигде не рассматривается.

Ключевые слова: достоверность, финансовая отчетность, фальсификация финансовой отчетности.

Табл.: 1. **Библ.:** 11.

Безручук Светлана Леонидовна – кандидат экономических наук, доцент кафедры учета и аудита, Житомирский государственный технологический университет (ул. Чудновская, 103, Житомир, 10005, Украина)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

UDC 657: 336.71

Bezruchuk S. L. The Transformation of the «Reliability of Information» Criterion in the System of Accountance

The article is aimed at defining the concept and criteria of reliability in the system of accountance. The falsification of reporting in today's environment poses a serious threat to the stability of the current world system. That is why it is important to define approaches to assessing the quality of financial statements. Reliability is one of the most ambiguous categories of quality. Until now there is no clear understanding of reliability, there are no criteria for its definition and relationship with the quality of financial statements. It usually means either an objective display of the actual processes, or absence of errors. In accountance, however, this term has been transformed, which is evident particularly in view of the fact that its interpretation differs in various countries. If some consider reliable the information in the reporting, which is displayed on the basis of reliable documents, for others it can be not enough, so they can demand for a correct estimation of property and obligations, an inventory, absence of errors (both intentional and not intentional). The legislation of Ukraine in the sphere of accountance, which determines reliability as absence of errors and twists, is imperfect in this concern. At the same time, the category of «twist» is not considered anywhere

Keywords: reliability, financial reporting, falsification of financial statements.

Tbl.: 1. **Bibl.:** 11.

Bezruchuk Svitlana L. – PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Accounting and Auditing, Zhytomyr State Technological University (103 Chudnivska Str., Zhytomyr, 10005, Ukraine)

E-mail: bezruchuksl@gmail.com

Інформація з кожним роком стає все більш цінним ресурсом, його належна якість є ключовим фактором у прийнятті рішень з різними значеннями. Однією із основних вимог до бухгалтерської звітності, висунутих діючими нормативними документами, є її відповідність критерію достовірності [4]. Достовірність є однією з головних якісних характеристик бухгалтерської звітності. Недостовірні відомості у звітності можуть призвести до найгірших наслідків –

від втрати ліквідності до банкрутства підприємства. В останні десятиріччя сильно змінилося світове господарство. Початок ХХІ ст. ознаменувався декількома показовими випадками, які похитнули довіру інвесторів до фінансових ринків, зокрема щодо прозорості та достовірності інформації, що подається великими компаніями, як американськими, так і європейськими. Усі ситуації спричинили недовіру до якості й достовірності представлених у фінансо-

вій звітності, як основного джерела інформації про суб'єкта, даних.

І хоча фальсифікація звітності не є новим явищем, однак ніколи вона не становила такої загрози стабільності нинішньої світової фінансової системи, що виникає на етапі лібералізації потоку капіталу та робочої сили між різними регіонами та країнами. Саме тому на даному етапі важливими питаннями є визначення підходів до оцінки якості фінансової звітності, а також того, яку звітність можна вважати такою, що відповідає критеріям якості. Достовірність, об'єктивність, повнота – чи є ці вимоги до складання звітності такими, що відповідають забезпеченню її якості? В якому порядку і за якими критеріями потрібно проводити перевірку достовірності, повноти та своєчасності бухгалтерської звітності? Чи є вимоги щодо достовірності бухгалтерських даних такими, що забезпечують якість бухгалтерської інформації? Тому слід визначити взаємозв'язок між якістю і достовірністю. У даному дослідженні зупинимось на понятті достовірності.

Питанню достовірності бухгалтерського обліку присвячено ряд досліджень як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Так, достовірність бухгалтерської звітності та обліку розглядали С. Бичкова, Т. Алдарова [1], М. Пятов [4], Я. Соколов, А. Рабошук [5], Елмалех М. (*Michael Sack Elmaleh*) [8], Л. Матушак (*L. Matuszak*) [9], Майнш Л. (*Laureen A. Maines*), Ваглен Дж. (*James M. Wahlen*) [10] та ін.

Метою статті є визначення поняття і критеріїв достовірності в системі бухгалтерського обліку.

У різних системах поняття «достовірність інформації» має як спільні, так і відмінні риси (табл. 1).

Достовірність інформації раніше визначали як «*validity of information*», що в перекладі звучить ще і як «дійсність інформації». Ще одним застосовуваним терміном є «*reliability of information*» – теж перекладається як достовірність чи надійність інформації. Отже, якщо розглядати достовірність інформації в загальному розумінні, – це її властивість не мати прихованих помилок. У властивості достовірності виділяють дві складові: 1) безпомилковість, тобто властивість інформації не мати прихованих випадкових технічних помилок; 2) істинність, тобто властивість не мати в інформації викривлень, внесених людиною свідомо, у тому числі через нерозуміння. Інші автори ступінь відповідності реальному об'єктивному стану справ називають *адекватністю інформації*. При цьому неадекватна інформація може утворюватись на основі неповних чи недостовірних даних. Однак і повні, і достовірні дані можуть призводити до створення неадекватної інформації у випадку застосування до неї неадекватних методик.

Що ж означає достовірність в бухгалтерському обліку? Перш за все, слід відмітити, що вимоги до бухгалтерських даних є достатньо високими, тому що вони повинні бути достовірними, об'єктивними й оперативними за будь-яких умов. Як справедливо зазначає автор [6], «імовірність невиявлених помилок при вирішенні економічних завдань визнається допустимою в бухгалтерському обліку до одної мільйонної». За таких жорстких умов можна вважати інформацію достовірною. Втім, чи так це є насправді?

Таблиця 1

Підходи до визначення достовірності

Дефініція	Визначення
Достовірність інформації в цілому	Властивість інформації відображати джерело інформації з необхідною точністю. Ця характеристика вторинна щодо точності. Точність інформації визначається ступенем її близькості до реального стану об'єкта, процесу, явища і т. п. Її властивість не мати прихованих помилок
Достовірність інформації	1) адекватність інформації, що передається, реальним подіям; 2) ідентичність отриманого повідомлення переданому
Достовірність інформації	1) відповідність прийнятого повідомлення переданому; 2) об'єктивне відображення інформацією реальних процесів
Достовірність інформації в криптографії	Загальна точність і повнота інформації. Достовірність інформації обернено пропорційна ймовірності виникнення помилок в інформаційній системі
Достовірність у бухгалтерському обліку	Достовірною вважається бухгалтерська звітність, сформована і складена виходячи з правил, встановлених нормативними актами системи нормативного регулювання
Достовірність відповідно до ПСБО України	Звітність не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності (визначення містить не нормативне поняття «перекручування»)

У різних країнах достовірність бухгалтерської (фінансової) звітності визначається по-різному. Так, російські положення бухгалтерського обліку, достовірною та повною визначають бухгалтерську звітність, сформовану виходячи з правил, встановлених нормативними актами з бухгалтерського обліку [4]. Тобто підприємству достатньо дотримуватися вимог нормативних актів при веденні бухгалтерського обліку. Цього достатньо для забезпечення повноти і достовірності звітності. На це М. А. Пятов справедливо зазначає, «чи означає це, що приписи нормативних документів завжди і беззаперечно повинні дотримуватися і будь-який випадок їх невиконання робить бухгалтерську звітність недостовірною?» [4]. Крім того, таке трактування не враховує можливість професійного судження бухгалтера, на яке мають право бухгалтери при веденні обліку. У Великобританії достовірність пов'язана з концепцією «достовірний і сумнівний погляд», що визначав окремий звичай і був пов'язаний із аудиторськими перевітками. У США достовірність звітних даних визначає концепція «достовірний і точний (в математичному вираженні) погляд» [1]. При цьому, виходячи з їх концепцій, будь-яку фінансову звітність не можна вважати апріорі достовірною через неможливість забезпечення абсолютної правди.

Через характер національних норм польські правила бухгалтерського обліку не мають чіткої різниці між якісними характеристиками та принципами підготовки фінансової звітності. У принципі, приймається, що для того, щоб забезпечити достовірність інформації широкому колу користувачів, система бухгалтерського обліку і зокрема фінансова звітність має базуватися на підставах (основах), що називаються принципами бухгалтерського обліку [9, s. 95]. Ці вимоги передбачені відповідним Законом про бухгалтерський облік, зокрема ст. 45 і ст. 48. п. 1, де визначено, що підприємства зобов'язані застосувати прийняті принципи бухгалтерського обліку (політику), ретельно і чітко відображати майновий та фінансовий стан, а також фінансовий результат [11]. Проте підставою достовірності інформації, хоч і не прямо, також визначена достовірність первинних документів. Ст. 22 визначає, що бухгалтерські документи повинні бути надійними, тобто відповідати господарській операції, на підставі якої вони складені; повними; містити відповідні дані, визначені чинним законодавством, і не містити бухгалтерських помилок. Отже, можна припустити, що, відповідно до польського законодавства про бухгалтерський облік, застосування всіх стандартів бухгалтерського обліку (правил) повинно забезпечити досягнення бажаної якості інформації, що міститься в звітності.

У концептуальних основах Міжнародних стандартів фінансової звітності, розроблених Комітетом з міжнародних стандартів фінансової звітності, характеристика достовірності (*reliability*) була замі-

нена ознакою правильного відображення (*faithful representation*), що і до цього часу є характеристикою, яка пояснює достовірність. Достовірність визначається таким чином: фінансові звіти можна вважати надійними, якщо вони не містять значних помилок; вона повинна містити реальну інформацію, яка представляє реальні економічні операції, однакові за своїм економічним змістом; надійність звіту в основному визначається загальними принципами бухгалтерського обліку, що використовуються при його підготовці. Рада з міжнародних стандартів визначає, що існує багато сумнівів щодо розуміння поняття «достовірність» інформації в Концептуальних основах. Деякі трактують її як можливість перевірки або відсутність помилок, інші підкреслювали нейтральність інформації або її точність [9, s. 92]. Концептуальна основа МСФЗ визначає інформацію достовірною, якщо вона не містить помилок та упереджених суджень. Вона визначається повнотою, нейтральністю, обачністю, перевалюванням сутності над формою, правдивим відображенням фінансового стану і результатів діяльності. Функція надійності в концептуальних основах була замінена правильним відображенням, яка є основною ознакою достовірності.

Науковці також мають свої погляди на визначення достовірності. Польські дослідники, зокрема, Юзеф Дудек (*J. Dudek*), зауважує, що достовірність бухгалтерських і фінансових звітів визначають повнота та достовірність бухгалтерських документів, на основі яких складається звітність [7]. Така позиція впливає з відповідного законодавства Польщі. З цим слід погодитись, адже насправді достовірність інформації також залежить від джерела інформації. Зрештою, дійсність інформації не повинна перевищувати вірогідність джерела, незалежно від того, наскільки це можливо. Натомість, російські вчені, зокрема, С. М. Бичкова та Т. М. Алдарова, визначають, що «звітність не є достовірною, якщо вона в кількісному вимірі містить недостатню інформацію, а в якісному вимірі не відповідає розумним очікуванням фактичних і потенційних користувачів». Достовірність облікових даних, на їх думку, забезпечується не лише документуванням, але й правильним здійсненням інвентаризації, вартісної оцінки майна та зобов'язань [1]. Проте, на нашу думку, всі ці концепції не відображають ще однієї ознаки достовірності. Адже, насправді, вона означає не тільки, наскільки правильно відображена інформація, але й які висновки зроблять на її основі зацікавлені користувачі. Достовірність інформації – це її властивість бути правильно сприйнятою. У загальному випадку вона досягається: зазначенням часу звернення подій, відомості про яких передаються; зіставленням даних, отриманих з різних джерел; своєчасним розкриттям дезінформації; винятком спотвореної інформації та ін.

Вивчаючи визначення достовірності інформації, визначеної в українському законодавстві, насамперед підкреслимо, що в кожній країні є свої особливості. Так, Пятів М. Л. визначає такі проблеми у визначенні достовірності бухгалтерської інформації: 1) недосконалість законодавства та нечіткість стандартів російського бухгалтерського обліку; 2) невиспаність нормативної бази альтернативних варіантів забезпечення достовірності звітності, таких як аудит і аутсорсинг; 3) труднощі переходу на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку; 4) людський фактор, від якого значною мірою залежать об'єктивність і достовірність бухгалтерської (фінансової) звітності [4]. Усі ці проблеми притаманні й українському законодавству, але їх коло ще ширше, зокрема в самому визначенні достовірності.

Відповідно до мети ведення бухгалтерського обліку і складання фінансової звітності, визначеної Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», інформація про фінансовий стан і результати діяльності підприємства, що надається користувачам для прийняття рішень, має бути повною, правдивою та неупередженою [2, ст. 3.1]. Отже, критерій достовірності не визначено. Проте в розділі 3.3 Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» (далі ПСБО 1) фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекручень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності [3, п. 3.3].

Іншими словами: 1) достовірність визначається двома критеріями: відсутністю помилок і перекручувань; 2) якщо звітність містить помилки і перекручування, що не впливають на рішення користувачів, вона є достовірною? 3) перекручування – що означає ця категорія? На нашу думку, найкращою категорією, що визначає достовірність, є не «відсутність перекручування». Достовірність – це ступінь, в якому інформація є об'єктивною, вільною від помилок, і професійного судження (FASB 1980) [10].

Оцінюючи якість і, отже, надійність інформації, слід враховувати її зміст і форму подання. Критерії оцінки достовірності будь-якої інформації включають оцінку чотирьох питань: тематичний обсяг; правильність; повнота; об'єктивність і своєчасність даних. Достовірність в бухгалтерському обліку можна визначати з двох позицій: 1) достовірною є бухгалтерська звітність, сформована і складена за правилами, встановленими нормативними або іншими документами, що регулюють облік; 2) достовірною є бухгалтерська звітність, яка містить надійні, обґрунтовані дані, характеризується відсутністю помилок та може бути правильно сприйнятою користувачами [5]. Фінансові звіти не можуть бути корисними, якщо вони базуються на ненадійних та неточних записках транзакцій [8]. Тому в системі бухгалтерського облі-

ку достовірність – це вимога до бухгалтерської звітності, яка полягає в тому, що звітність повинна представляти правдиве й повне уявлення про майновий і фінансовий стан підприємства, а також про фінансові результати його діяльності. Ще одним критерієм достовірності інформації є її властивість, завдяки якій саме достовірною інформація допомагає прийняти правильне рішення. Відмінною властивістю інформації від інших об'єктів природи і суспільства є дуалізм: на властивості інформації впливають властивості як вихідних даних, що складають її змістовну частину, так і методів, що фіксують цю інформацію. І якщо вихідні дані в бухгалтерському обліку є здійсненими фактами господарського життя, що підлягають відображенню в обліку, то якраз властивість методів фіксування інформації, застосування професійного судження, повноти і змісту інформації буде визначати ступінь її достовірності.

Достовірною інформація з часом може стати недостовірною, якщо вона застаріє і перестане відображати істинний стан справ. Об'єктивна інформація завжди достовірною, але достовірною інформація може бути як об'єктивна, так і суб'єктивна. Вважається, що саме «контрольні функції бухгалтерського обліку спрямовані на те, щоб контролювати законність і доцільність здійснюваних операцій, правильність ведення обліку і тим самим забезпечувати його достовірність. Тому можна вважати, що достовірність забезпечена, якщо: здійснювані операції законні та доцільні, облік здійснений правильно, користувачі інформації приймають на її основі правильні рішення.

Для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та звітності підприємство чи установа проводить інвентаризацію майна, коштів і фінансових зобов'язань. Але на практиці часто трапляється так, що інвентаризація здійснюється формально, а в бухгалтерському обліку відображаються не всі документи. Інші вважають, що достовірність обліку і звітності в повному обсязі може бути визначена тільки при ревізії фінансово-господарської діяльності підприємства, при цьому достовірність забезпечена, якщо здійснювані господарські операції оформлено правильно, повно і своєчасно в документах і відповідних реєстрах, і ці дані відповідають один одному і тим, що відображені у звітності, а також якщо звітність представлена вчасно. Отже, правильність оформлення операцій не входить в оцінку достовірності бухгалтерського обліку.

ВИСНОВКИ

Можливості виходу українських підприємств на ринки капіталу безпосередньо залежать від прозорості та достовірності бухгалтерської звітності, на підставі якої інвестор міг би приймати рішення про доцільність і обсяг інвестицій, здійснювати контроль за їх ефективним використанням. Недостовірною інформацією про фінансовий стан і результати діяль-

ності суб'єктів господарювання унеможливає прийняття обґрунтованих та адекватних рішень, що, в підсумку, неминуче призводить до економічних втрат і введення в оману не тільки власників та інвесторів, а й державу та суспільство в цілому [5].

Як показує світова практика останніх десятиріч, в усіх країнах світу є підприємства, які мають проблеми із забезпеченням достовірності бухгалтерської (фінансової) звітності, незважаючи на наявність методів, що дозволяють збільшити ступінь достовірності звітних даних. Слід погодитися, що «незважаючи на центральну роль достовірності, це складна та невловима конструкція бухгалтерської інформації, її важко точно визначити в стандартах та практиці бухгалтерського обліку і важко безпосередньо розглянути дослідження» [10]. Проте, в більшості випадків, розуміння «достовірності» інформації визначається як «правильність її відображення». На нашу думку, з діючого Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» слід вилучити категорію «перекручування» і замінити на «реальне відображення господарської операції». ■

ЛІТЕРАТУРА

1. **Бычкова С. М., Алдарова Т. М.** Понятия достоверности и существенности в бухгалтерском учете. *Аудиторские ведомости*. 2007. № 1. URL: <http://ilts.ru/files/file128.pdf>
2. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
3. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності», затвердж. наказом МФУ від 07.02.2013 р. № 73. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
4. **Пятов М. Л.** Достоверность бухгалтерской отчетности. *Бухгалтерский учет*. 2011. № 6. URL: <https://buh.ru/articles/documents/13481/>
5. **Рабошук А. В.** Проблеми забезпечення достовірності фінансової звітності. *Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси*. 2012. Вип. 9 (3). С. 116–124.
6. Словарь Лопатникова. Общеэкономический и экономико-математический объяснительный словарь. URL: <http://lopatnikov.pro>
7. **Dudek J.** Dowody księgowość / Józef Dudek. *Rachunkowosc*. URL: https://rachunkowosc.com.pl/dowody_ksiegowe
8. **Elmaleh M. S.** The Reliability and Accuracy of Financial Statements. URL: <http://www.understand-accounting.net/TheReliabilityandAccuracyoffinancialstatements.html>
9. **Matuszak Ł.** Wycena a wiarygodność i porównywalność sprawozdania finansowego : Rozprawa doktorska. Poznań, 2012. URL: <http://www.wbc.poznan.pl/Content/221563/Matuszak%20%C5%81ukasz.pdf>
10. **Maines L. A., Wahlen J. M.** The Nature of Accounting Information Reliability: Inferences from Archival and Experimental Research. URL: <https://doi.org/10.2308/acch.2006.20.4.399>
11. Ustawa o rachunkowości z dnia 29.09.1994 r. URL: <http://www.przepisy.gofin.pl/przepisy,2,16,43,568,,,ustawa-z-dnia-29091994-r-o-rachunkowosci.html>

REFERENCES

- Bychkova, S. M., and Aldarova, T. M. "Ponyatiya dostovernosti i sushchestvennosti v bukhgalterskom uchete" [Concepts of reliability and materiality in accounting]. *Auditorskiye vedomosti*. 2007. <http://ilts.ru/files/file128.pdf>
- Dudek, J. "Dowody księgowość". https://rachunkowosc.com.pl/dowody_ksiegowe
- Elmaleh, M. S. "The Reliability and Accuracy of Financial Statements". <http://www.understand-accounting.net/TheReliabilityandAccuracyoffinancialstatements.html>
- [Legal Act of Ukraine] (1999). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
- [Legal Act of Ukraine] (2013). <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>
- Maines, L. A., and Wahlen, J. M. "The Nature of Accounting Information Reliability: Inferences from Archival and Experimental Research". <https://doi.org/10.2308/acch.2006.20.4.399>
- Matuszak, Ł. "Wycena a wiarygodność i porównywalność sprawozdania finansowego: Rozprawa doktorska". <http://www.wbc.poznan.pl/Content/221563/Matuszak%20%C5%81ukasz.pdf>
- Pyatov, M. L. "Dostovernost bukhgalterskoy otchetnosti" [Reliability of financial statements]. *Bukhgalterskiy uchets*. 2011. <https://buh.ru/articles/documents/13481/>
- Raboshuk, A. V. "Problemy zabezpechennia dostovirnosti finansovoi zvitnosti" [Problems of ensuring the reliability of financial reporting]. *Ekonomichni nauky. Ser.: Oblik i finansy*, no. 9 (3) (2012): 116-124.
- "Slovar Lopatnikova. Obshcheekonomicheskiy i ekonomiko-matematicheskiy obyasnitelnyy slovar" [Dictionary of Lopatnikov. General economic and economic-mathematical explanatory dictionary]. <http://lopatnikov.pro>
- "Ustawa o rachunkowosci z dnia 29. 09. 1994 r." <http://www.przepisy.gofin.pl/przepisy,2,16,43,568,,,ustawa-z-dnia-29091994-r-o-rachunkowosci.html>